

Een korte geschiedenis van de Tempeliers

Vriendengroep Hercule Poirot
Stadhuis Gent
Woensdag 24 juli 2024 – 10 uur
Presentatie: Leo Ponteur

1

1099 Bevrijding Jeruzalem door Godfried van Bouillon

- 1^e
- Kruis-
- Tocht
- 1095

2

2

Orde van de arme Ridders van Christus en de Tempel van Salomo

**Zegel van de
Tempeliers**
**Twee ridders op één
paard**

3

3

Hugo de Payns

**Tempeliers, een broederschap van
vooral Franse kruisvaarders.**

- ❑ Hugo van Payns en de Vlaming Godfried van Sint-Omaars maken er deel van uit.
- ❑ Rond 1118 beloften van armoede, kuisheid en gehoorzaamheid ten overstaan van de Latijnse patriarch van Jeruzalem.
- ❑ In 1129 officieel erkend door de Katholieke Kerk, blijft bijna 200 jaar bestaan.
- ❑ De Tempeliers werden zo machtig en rijk, dat de Franse koning Filips de Schone er alles aan deed om van hen af te komen.

4

4

Tempelier Ridder en Monnik

- ☐ Verenigt het geestelijke met het tijdelijke
- ☐ Is monnik en soldaat van Christus

5

5

- ☐ Orde opgericht in 1118 door Hugo van Payns uit de Champagne.
- ☐ Doel broederschap: de pelgrims in Palestina beschermen.
- ☐ De pelgrims werden tijdens hun reis door het Heilige Land regelmatig slachtoffer van overvallen.
- ☐ De Tempeliers werden snel een zeer rijke orde.
- ☐ Die verwierf overal in het koninkrijk Jeruzalem en in Europa grote landerijen met horigen door de steun van vele edelen.
- ☐ Wanneer edelen toetraden tot de orde, legden ze de gelofte van armoede af en schonken de orde al hun bezittingen.
- ☐ De Orde, vrijgesteld van belastingen, werd een van de belangrijkste bankiers van de westerse wereld. De schuldbrief, een soort cheque, zou een uitvinding van hen zijn.

6

6

De Tempelberg in Jeruzalem

- ❑ Koning Boudewijn II van Jeruzalem zag de waarde van zo'n groep religieuze ridders en stelde hun een deel van zijn paleis ter beschikking. Dat stond op de Tempelberg,
- ❑ Daar had koning Salomo rond 1000 v.Chr. zijn tempel gebouwd, maar na de verwoesting in 70 n. Chr. was er niets meer van over.
- ❑ Volgens de islamieten is de profeet Mohammed daar aan zijn hemelvaart begonnen, daarom bouwden zij er de Rotskoepel.
- ❑ De Tempeliers breidden het gebied uit, zetten er nieuwe gebouwen op en verbouwden de al-Aqsa moskee om tot hun verblijfplaats.

7

7

- ❑ Kruisvaarders en pelgrims hadden in de Oriënt veel contacten met de islamitische bovenlaag. De Tempeliers raakten bekend met een andere culturele standaard, met de levenskunst, filosofie en wetenschappen van de Arabische beschaving en maakten zich deze culturele en wetenschappelijke rijkdom eigen.
- ❑ De orde vervoerde grote geldsommen van en naar het Heilige Land. Ze ontwikkelde zich daardoor tot een internationaal bankiershuis. Zo stond de koning van Frankrijk zwaar in de schuld bij hen.
- ❑ Samen met hun groeiende machtspositie was dit aanleiding voor de koning Filips IV van Frankrijk om de orde te doen vervolgen wegens ketterij.
- ❑ Dit gebeurde na jarenlang politieke druk op de Kerk. De koning zou zelfs twee pausen hebben laten vermoorden zodat een vertrouweling van hem, paus Clemens V, kon worden verkozen.

8

8

Grondregel

- ❑ De orde had manschappen en middelen nodig. Hugo van Payns maakte een propagandatocht en wist zo grote delen van Europa te interesseren voor de beweging.
- ❑ Maar het Vaticaan moest de orde wel officieel erkennen. Het was monniken verboden om bloed te vergieten, dus was de kerkelijke zegen voor de riddermonniken nodig.
- ❑ Paus Honorius II liet in januari 1129 de Grondregel van de tempelorde goedkeuren op het concilie van Troyes. Het reglement van de cisterciënzers van Bernard van Clairvaux stond model.
- ❑ Het accent lag op de monnikentaak zoals het beschermen van armen, weduwen, wezen en kerken. Later verschenen er zes aanvullingen op de Grondregel die wel militaire paragrafen zouden bevatten.

9

9

- ❑ Bernard van Clairvaux was een van de eerste beschermers van de Tempeliers. Dankzij hem verkreeg Hugo van Payns de pauselijke instemming.
- ❑ Hij schreef grootmeester de Payns een brief waarin hij het werk van de Tempeliers prees en de hulp die ze '*vele goddeloze mannen, rovers, moordenaars, woordbrekers, overspeligen*' gaven om '*de weg naar het Heilige Land te vinden*'.
- ❑ Met deze aanbeveling vertrok Hugo van Payns naar de Raad van Troyes in Frankrijk. Daar gaf hij de aanbeveling van Bernardus en de geloofsbrieven van zijn broederschap aan de vergadering van geestelijken en leken.
- ❑ Hij beschreef de manier van leven, plichten, privileges en rituelen om de erkenning van zijn orde veilig te stellen.

10

10

VRIJDAG 13 OKTOBER

1307

BEGIN VAN DE
BLOEDIGE ONDERGANG VAN DE TEMPELIERSORDE

11

11

- ❑ Zevenhonderdzeventien jaar geleden was 13 oktober 1307 de fatale dag. Alle Tempeliers in Frankrijk, inclusief hun Grootmeester Jacques de Molay, werden op koninklijk bevel gearresteerd, gevangen gezet en in veel gevallen gemarteld om hun “misdaden” te doen bekennen.
- ❑ Inderdaad, midden in de nacht werd de commanderij van de Tempel te Parijs op koninklijk bevel overvallen. De Grootmeester Jacques de Molay werd van zijn bed gelicht met een bevelschrift, ondertekend in naam van de Heilige en onverbiddelijke Inquisitie. De Molay werd geketend overgebracht naar het kasteel van Chinon.
- ❑ Goud, boeken en alle andere goederen werden onmiddellijk in beslag genomen en verbeurd verklaard ten voordele van de koning Filips de Schone .

12

12

Koning was Philippe IV (Juni 1268-29 november 1314) met als bijnaam

« le Bel – de Schone »

- ❑ Koning op zijn 17de jaar - een man van ijzer.
- ❑ Bracht Frankrijk aan de top van macht.
- ❑ Gesteund door juristen als Guillaume de Nogaret, Grootzegelbewaarder en kanselier.
- ❑ Bouwde zijn macht en bezittingen uit tot een centrale staat.

13

13

- ❑ Onderwierp de meeste van zijn leenheren, zoals de Graaf van Vlaanderen.
- ❑ Verloor in Kortrijk de slag der Gulden Sporen in 1302.
- ❑ Veegde die nederlaag uit door de slag op de Pevelenberg van 1304. Toen werden grote stukken van Vlaanderen ingelijfd bij Frankrijk.

14

14

- ❑ De oorlog tegen Vlaanderen en de noodzaak om een grote vloot te onderhouden voor de handel met Noord-Europa en Italië, brachten de koning aan de rand van het bankroet.
- ❑ Om zijn financiële problemen te overwinnen werden de Joden uit heel Frankrijk verdreven.
- ❑ Hij confisqueerde al hun bezittingen en werd de schuldeiser van hun uitstaande kredieten. Ook devalueerde hij de Franse munt.
- ❑ De volgende stap van de inhalige koning bestond erin de rijkdom van de Tempeliersorde tot de zijne maken.

15

15

- ❑ Dat bleek niet zo eenvoudig omdat de orde zich in de loop der jaren ontwikkeld had tot een staat in de staat. De Tempeliers waren als religieuze orde immers alleen verantwoording verschuldigd aan de paus.
- ❑ Filip Le Bel stelde alles in het werk om de paus - die niet overtuigd was van de schuld van de Tempeliers - uiteindelijk ertoe te bewegen de Orde van de Tempel op te heffen.
- ❑ Alle in beslag genomen roerende goederen vervielen toen aan de kroon. De onroerende bezittingen gingen later over naar de Orde van de Hospitaalridders die een gepeperde rekening kregen van de koning. Want de bewaking en het onderhoud van de bezittingen kostten de Johannieters 200.000 Franse ponden.

16

16

Wie is baas boven baas? Paus of Koning?

- ❑ De aanval op de Tempeliersorde kan niet verklaard worden zonder toelichting op het voorafgaand conflict tussen de Paus en Philippe le Bel.
- ❑ Het gaat om de bekende strijd in de geschiedenis: wat geniet voorrang? De geestelijke macht dan wel de wereldlijke?
- ❑ De Duitse Keizer Hendrik IV had deze investituursstrijd destijds verloren tegen paus Gregorius VII, Hij werd verplicht tot een boetetocht naar Canossa (1077) om zo zijn excommunicatie te laten opheffen.

17

17

- ❑ In 1302, kondigde paus Bonifacius VIII met zijn bul Unam Sanctum, de superioriteit af van de geestelijke macht op de wereldlijke.
- ❑ De paus vond dat hij boven de koning stond; dus was die verantwoordelijkheid verschuldigd aan het Hoofd van de Kerk.
- ❑ Om die reden droeg de paus de tiara, de hoge, ronde, drievoudige kroon met boven een werldebol en twee linten, zoals bij een mijter.

18

18

- ❑ Philippe le Bel riep onmiddellijk een concilie bijeen van de Franse bisschoppen om de paus te veroordelen.
- ❑ Ook de adel en de burgerij werden er voor het eerst bijgehaald om de strijd tegen de paus maximaal te wettigen.
- ❑ Bonifacius dreigde ermee de koning te excommuniceren en een banvloek uit te spreken over het koninkrijk Frankrijk. Maar het volk en de kerkvorsten steunden Philippe le Bel.
- ❑ Paus Bonifacius VII bleef twisten met Filips IV en excommuniceerde hem in 1301.

19

19

- ❑ Daarop stuurde de koning Guillaume de Nogaret, de Grootzegelbewaarder, met een klein leger naar Italië om de paus te arresteren en hem te doen veroordelen door een concilie.
- ❑ Paus Bonifacius VII sloeg op de vlucht naar zijn zomerpaleis.
- ❑ Wanneer de Nogaret daar met het Franse leger binnenviel op 7 september 1303, zat paus Bonifacius, verlaten door iedereen, maar ceremonieel gekleed, op zijn troon in de audiëntiezaal van zijn zomerpaleis.

20

20

Buste van Guillaume de Nogaret

Van 1306 af de listige en onvermoeibare uitvoerder van de koninklijke strategie om zijn macht te vergroten en de Orde van de Tempeliers te doen opheffen.

21

21

- ❑ Op het ogenblik dat de Nogaret met zijn soldaten naderde, zei de 68-jarige paus terwijl hij het hoofd lichtjes boog:
- ❑ *“Ziehier mijn hoofd, ziehier mijn hals, ik zal ten minste sterven als paus”.*
- ❑ Onder de indruk deinsde Nogaret achteruit.
- ❑ Zijn compagnon, Sciarra Colonna gaf hem vol haat een oorvijs met zijn ijzeren handschoen.

22

22

- ❑ Kort daarna wist de Italiaanse bevolking de paus te ontzetten maar hij stierf een maand later op 12 oktober 1303.
- ❑ Dit gebeuren bracht Philippe le Bel weliswaar in opspraak maar heel Europa wist inmiddels dat men hem beter geen tegenstand bood.
- ❑ Van dan af gedroeg de Franse koning zich als het Hoofd van de Gallicaanse Kerk. In zijn persoon vallen wereldlijke en geestelijke macht samen.

23

23

- ❑ De koning laat zich voortaan als de “zeer christelijke – le très chrétien” noemen.
- ❑ Het gaf de koning een directe juridische link met het Koninkrijk van God en dus de toelating om tussen te komen in de zaken van de Kerk.
- ❑ Tot aan de Franse Revolutie zal dit monopolie toelaten om het koninklijk absolutisme te legitimeren: “le Roi par la grâce de Dieu – Koning bij de genade Gods”.

24

24

- ❑ **Guillaume de Nogaret is de pionier van deze koninklijke theocratie en uitvoerder van 's konings beleid.**
- ❑ **In het proces tegen de Tempeliers was hij de echte Grootinquisiteur. Met theologie en godsdienst heeft hij de paus blijvend onder druk gezet en de Tempeliers weten te beschuldigen van ketterij.**
- ❑ **Als de ijzeren arm van de koning heeft hij hen op vrijdag 13 oktober 1307 in de gevangenis doen werpen en hen later op de brandstapel gebracht.**

25

25

Vorbereiding van de arrestatie

- ❑ **Na Bonifacius de VIIIste en een gekozen tussenpaus voor enkele maanden, namelijk, Benedictus XI, wordt de aartsbisschop van Bordeaux te Lyon op 5 juni 1305 gekroond als paus Clemens V.**
- ❑ **Deze installeert zich in het Franse graafschap Comtat Venaissain dat een pauselijk bezit was.**
- ❑ **Later wordt de stad Avignon afgekocht als residentie voor de zeven volgende pausen.**
- ❑ **Dit pausdom van Avignon duurde van 1309 tot 1377 en staat pejoratief bekend als de Babylonische ballingschap of de gevangenschap van de pausen.**

26

26

- ❑ Rekenend op de steun van Clemens V zet de koning alles in het werk om de Orde te doen opheffen.
- ❑ Clemens aarzelt, niet overtuigd van de misdaden van de Tempeliers.
- ❑ Niettemin zwol vanaf 1305 de geruchtenstroom tegen de Tempelridders aan. Zij werden aangewezen als schuldigen voor het mislukken van de kruistochten.
- ❑ Een berucht aanstoker was Esquin de Floyran, de voormalige prior van Montfaucon en afkomstig uit Béziers Zuid-Frankrijk.
- ❑ Hij was door de Tempelmeester veroordeeld tot levenslange gevangenschap voor begane misdaden. Tijdens zijn gevangenschap rijpte bij Esquin de idee om de Orde aan te klagen en er munt uit te slaan.

27

27

- ❑ Via Guillaume de Nogaret, de raadgever van de koning, kwamen die beschuldigingen bij paus Clemens V hoewel die er weinig geloof aan hechtte.
- ❑ Ze kwamen erop neer dat de ridders elkaar zouden kussen op onkuise plaatsen, het kruis zouden bespuwen en vertrappelen, en een hoofd van Mohammed zouden vereren als afgod.
- ❑ De Grootmeester Jacques de Molay was geschokt door die aantijgingen en eiste een onderzoek. Zich niet bewust van het gevaar reisde hij naar Parijs om daar op 24 juni 1307 een kapittel generaal bij te wonen.

28

28

- ❑ Inmiddels verzamelde de Nogaret nog meer getuigenissen zonder te wachten op het verdict van de paus. Hij stuurde spionnen en informanten uit naar alle delen van Frankrijk.
- ❑ Zijn campagne steunde op de zware, belastende feiten aangebracht door Esquin de Floyran. Volgens zijn getuigenis zouden de broeders van de Orde de gewoonte hebben om op kruisen te spuwen en te urineren. Ze zouden Christus ontkennen, elkaar tijdens wellustige inwijdingsrituelen kussen en seksueel betasten en beelden en afgoden aanbidden.
- ❑ Hij maakte ook gebruik van de waslijst beschuldigingen die al vroeger tegen de Tempeliers waren geuit bij de vorige paus Bonifacius VIII.

29

29

- ❑ Gewillige getuigen zoals Esquin de Floyran spuiden inderdaad de meest waanzinnige beschuldigingen tegen de Orde. Op 14 september 1307 stuurde Filips de Schone in het geheim de arrestatiebevelen naar alle uithoeken van Frankrijk.
- ❑ Alle seneschalken en baljuws werden ingelicht over de heiligschennende feiten van de Ridders en kregen het bevel om de voorbereidingen te treffen om alle Tempeliers in het hele land gevangen te nemen.

30

30

De kroniek van Guillaume de Nangis beschrijft het gebeuren als volgt:

“Bij het kriecken van de dag van 13 oktober 1307, de vrijdag na het feest van Saint Denis, werden alle Tempeliers die gevonden werden in het Franse Koninkrijk, plots en in één moment gearresteerd en opgesloten in verschillende gevangenissen, volgens een bevel en decreet van de Koning.”

31

31

Le Temple te Parijs omstreeks 1450

32

32

La Commanderie du Temple

33

33

**De donjon
van de
commanderij
van
Le Temple
te Parijs
Anoniem
schilderij
1793**

34

34

- ❑ De Tempeliers waren volkomen verrast. Jacques de Molay had de avond voor de arrestatie nog een begrafenis bijgewoond in aanwezigheid van de koning.
- ❑ Hijzelf en 115 Tempeliers werden in La Temple – hun commanderie in Parijs - in het midden van de nacht van hun bed gelicht. Zij verzetten zich niet; het ontbrak hen klaarblijkelijk aan wapens.
- ❑ De hele koninklijke operatie was een succes. Slechts enkele tientallen ridders slaagden erin te ontkomen.
- ❑ Al op zondag 15 oktober 1307 liet de koning de Orde aanklagen, bewegend dat hij de bevoegdheid had om ketterij te onderzoeken. Hij wachtte de toestemming van Clemens V om de Orde aan te pakken niet af.

35

35

- ❑ Alle Tempeliers werden opgesloten in het kasteel van Chinon en gefolterd tot zij door de knieën gingen. Eind oktober vonden de inquisiteurs het tijdstip gunstig om hen in het openbaar te doen bekennen.
- ❑ De Molay herhaalde zijn bekentenis maar verzekerde dat hij niet schuldig was aan sodomie, en dus geen verboden seksuele contacten had gehad.
- ❑ De bekentenis van de hoogwaardigheidsbekleders van de orde deed de aanwezige wereldlijke leiders en hogere geestelijken van de Parijse Universiteit wel twijfelen over de manier waarop de bekentenissen waren verkregen.

36

36

Kasteel van Chinon

Een van de kastelen van de Loire is een middeleeuwse vesting van omstreeks 500 meter lang en 100 meter breed, met uitzicht op de rivier de Vienne. Chinon was hoofdresidentie van de koningen van Engeland en vervolgens die van de koningen van Frankrijk

37

37

- ❑ De paus besefte dat hij gepasseerd was door Philips de Schone. Vijf weken na de arrestatie vaardigde hij de bul uit waarin hij het bevel gaf alle Tempeliers aan te houden in de hele christenheid. Dit gebeurde veel later en zonder geestdrift in de verschillende Europese landen. De ridders werden nergens zo hard aangepakt als in Frankrijk.
- ❑ De machtsstrijd tussen de koning en de paus duurde nog bijna zeven jaren voort. Jacques de Molay had zijn zozegde bekentenissen ingetrokken, maar de Nogaret bleef wekenlang inpraten op de paus.
- ❑ Hij bereikte dat er concilies zouden worden gehouden en dat de goederen van de Tempeliers zouden worden overgedragen aan de Orde van de Hospitaalridders. .

38

38

***Clemens V en Philippe IV le Bel
tegenover de Tempeliers***

***Handschriftverluchting op perkament
door de Meester van Bouciaut, XVde
eeuw***

39

39

- ❑ Tegen het toenemend protest van de Tempelridders namen de concilies in Frankrijk harde maatregelen.
- ❑ De Aartsbisschop van Sens veroordeelde zonder meer 54 Tempeliers tot de brandstapel.

***Tempeliers op de brandstapel in
aanwezigheid
van Philippe IV le Bel, XVde eeuw***

40

40

- ❑ Tegen het advies van zijn prelaten gaf een moegestreden Clemens V de Tempelorde de doodsteek op 22 maart 1312. De bul *Ad providam* schafte de Tempelorde af zonder ze te veroordelen.
- ❑ Omdat de paus nog geen veroordeling had uitgesproken over Jacques de Molay en de leiders van de orde duurde het nog tot december 1313 vooraleer de Paus besliste om hen door drie kardinalen te doen ondervragen. Voor dit drietal herriepen Jacques de Molay en Geoffrey de Charnay hun vroegere bekentenissen.

41

41

- ❑ Op bevel van de koning werden daarop deze twee dignitarissen, de dag erna, tijdens de vespers, met een bootje naar een eilandje in de Seine gebracht en daar levend verbrand.
- ❑ Nog voor hij door de vlammen verteerd werd trok de Molay alle bekentenissen in en vervloekte hij de schuldigen aan de veroordeling van de Tempeliers.
- ❑ De legende wil dat hij voorspelde dat Philippe le Bel en Clemens V binnen het Jaar zouden sterven. Volgens de kroniekschrijver Geoffroi de Paris die ooggetuige was, luiden de laatste woorden van Jacques de Molay als volgt:

42

42

“Paus Clemens, ridder Guillaume, koning Philippe, voor het jaar voorbij is, daag ik u uit te verschijnen voor het gerecht van God, om uw juiste straf te ontvangen. Vervloekt, vervloekt! Jullie zijn allemaal vervloekt tot in de dertiende generatie van uw ras.”

Volgens de toenmalige kalender was het 11 maart 1314 of volgens de Juliaanse kalender 18 maart 1314.

43

43

- ❑ Clemens V was een zieke man en stierf een maand later op 20 april 1314.**
- ❑ Philippe le Bel kwam op 29 november 1314 om het leven na een jachtongeval. Hij was de eerste koning die geboren was in het kasteel van Fontainebleau en er ook stierf. Hij was 46 jaar en 29 jaar koning.**

44

44

Beoordeling

- ☐ Het tragisch einde van de Tempelorde op basis van valse aanklachten is doorheen de geschiedenis zeer negatief beoordeeld geworden.
- ☐ Terzelfder tijd werd haar bloedig einde bron van talloze mythen zoals het verhaal over de schat van de Tempeliers. De tuinman van het kasteel van Gisors stelde dat die in de geheime gangen van het kasteel zou zijn verborgen.
- ☐ De waarheid is niet bekend maar zeker is dat de Tempeliers niet zo rijk waren en eerder de fondsen beheerden die anderen bij hen in bewaring gaven.

45

45

- ☐ De Tempeliers waren immers berooid uit de kruistochten gekomen. Hun commanderijen, hoeven, huizen, molens, landerijen, bossen, vijvers en allerhande rechten waren hun rijkdom.
- ☐ De Tempeliers waren van begin af controversieel. Ze voerden nadrukkelijk een eigen koers waardoor ze in conflict kwamen met de buitenwereld.

46

46

- ❑ Hun rijkdommen hebben Philippe le Bel en zijn raadgevers aangezet om ze aan te vallen met een wapen waartegen destijds alle verzet nutteloos was. Iemand van ketterij beschuldigen was in de 14de eeuw de beste manier om iemand gegarandeerd uit te schakelen.
- ❑ De valse beschuldigingen van ketterij en sodomie terzijde gelaten, blijft de schuld of onschuld van de Tempeliers een moeilijk probleem in de geschiedenis.
- ❑ Er was een sfeer van hysterie voorafgaand aan de arrestatie, gekenmerkt door zeer vulgair taalgebruik en van onverzoenlijke standpunten tussen de entourage van de koning en die van de paus. Daarmee is het thema van de Tempeliers levend gebleven bij complot-denkers en would-be geschiedkundigen.

47

47

- ❑ Niet alles wat Philippe IV realiseerde moet negatief bekeken worden. Onder zijn koningschap verdween de feodale traditie. In de plaats ontstond in Frankrijk een meer moderne staat met een duidelijke wetgeving en dito administratie terwijl de belastingen over het hele land geheven werden.
- ❑ De koninklijke ijver om alles te centraliseren botste natuurlijk met de voorrechten van de grote adel, zoals ook de nieuwe taksen en de groeiende wil van de koning naar absolutisme onbehagen wekte bij de opkomende burgerij. Ook zijn monetair beleid zorgde voor veel onrust en opstanden.

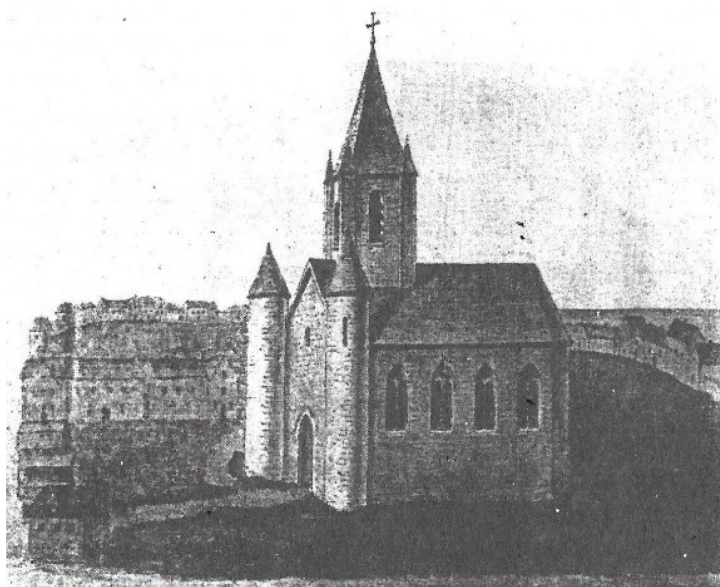
48

48

De erfenis van de Tempeliers is zichtbaar tot in onze tijden wegens hun commanderijen en bezittingen, ook in al onze provinciën, bvb. te Ieper met de Tempelstraat, de Tempelpoort en de Tempelhof buiten de wallen. Bij ons hadden we het Tempelhof van Gent, een volledig ommuurd geheel met als hoofdingang de huidige Sint-Magrietstraat waar nu het gelijknamige woonzorgcentrum staat. Zo is ook de commanderij van Villers-le-Temple in het Luikse nog steeds één van de mooiste in de Lage Landen. De erfenis van de Tempeliers is zichtbaar tot in onze tijden wegens hun commanderijen en bezittingen, ook in al onze provinciën, bvb. te Ieper met de Tempelstraat, de Tempelpoort en de Tempelhof buiten de wallen. .

49

49

*De kapel van het
Tempelhof te Gent
Reproductie Aquarel
Van den Eynde*

50

50

- ❑ De Tempeliers prikkelden de fantasie van bvb. de vrijmetselaars van de 18de en 19de eeuw. Die hadden grote belangstelling voor het Middeleeuwse ridderideaal. Zij zagen de ridder als een nobele strijder, onbaatzuchtig en actiegericht op een hoogstaand doel. Dat diende hij te realiseren door edelmoedigheid en persoonlijke moed.
- ❑ De 18de -eeuwse Vrijmetselaars keken als gewone burgers ook op naar de aristocratie en wilden graag even exclusief zijn, zoals de adel.
- ❑ Er waren ook tal van overeenkomsten en gelijkenissen. Zoals de Middeleeuwse Ridderorden hadden ze een regel of reglement, geheimen, rituelen en specifieke gebruiken.

51

51

- ❑ In de chaotische ontwikkeling van de vrijmetselarij in “hogere graden” en ritussen tijdens de 18de eeuw ontstonden er ook graden die uitdrukkelijk verwijzen naar het ridderschap van de Tempeliers.
- ❑ De Schot en vrijmetselaar Ramsay, die in Frankrijk leefde, was een van de eerste om in 1736 de link te leggen met de kruisvaarders.
- ❑ Hij sprak niet over de Tempeliers waarover toen nog genuanceerd werd gedacht, maar over de hospitaalridders. Hij zocht naar normen en waarden uit het verleden en vond die in het ridderschap van de Kruistochten.

52

52

- ❑ Zoveel verhalen en zogezegde geheimen doen de ronde over Tempeliers en Vrijmetselaars. In de volksmond en bij hun bestrijders gingen zij echter door als stevige dronkaards en als aanbidders van de duivel. In hun rituelen maakten zij zogezegd gebruik van zwarte kaarsen, wellicht om beter hun complotten te smeden.
- ❑ Hun tegenstanders zijn nog altijd actief om haar in een kwaad daglicht te stellen.
- ❑ Laten we in gedachte houden dat ongefundeerde bedenksels en zwartmakerij van alle tijden zijn en dat die methode steeds aan overheden een gemakkelijk excuus heeft gegeven voor opheffing en/of vervolging.

53

53

- ❑ Toen Jacques de Molay in maart 1314 de dood in de ogen keek, zal hij nooit vermoed hebben dat zijn doodstrijd op de brandstapel meer dan 700 jaar later nog altijd mensen zou beroeren.
- ❑ In de 19de eeuw namen heel wat historici het al op voor de Tempeliersorde. De pauselijke processtukken werden in 2007 gedrukt op 799 exemplaren tegen 5.900 euro. Ze laten lezen dat de kerk niet geloofde in hun schuld.
- ❑ De afgunst en achterdocht van de Middeleeuwers maakte plaats voor grote belangstelling in de onbaatzuchtige en heldhaftige kruisridders.

54

54